

JEAN WEBSTER

Dear
Enemy

DŽĪNA VEBSTERE

Dārgais ienaidniek!

No angļu valodas tulkojusi Māra Poļakova

ZVAIGZNE ABC

821.111(73)-93

Ve 016

Jean Webster
DEAR ENEMY

Vāka dizaina autore **Inguna Kļava Švanka**

Autores ilustrācijas

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Māra Poļakova, 2021

© Literārā apdare, izdevums latviešu valodā, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9103-2

“AKMENS VĀRTOS” VUSTERĀ
MASAČŪSETSĀ

27. DECEMBRĪ

Sveika, Džūdij!

Pienāca Tava vēstule. Esmu to izlasījusi divreiz un neticot savām acīm. Vai es pareizi saprotu? Džerviss Tev Ziemassvētkos uzdāvinājis Džona Grīra patversmes pārveidošanu par priekšzīmīgu audzināšanas iestādi, un par šīs naudas tērētāju jūs esat izvēlējušies mani? Tas ir, *mani*? Es, Sallija Makbraida, lai būtu bāreņu patversmes priekšniece?! Mani nabaga draugi, vai esat sajukuši prātā? Vai varbūt kļuvuši par opija narkomāniem un tie ir divās drudža pārņemtās iztēlēs radušies murgi? Aprūpēt simt bērnu es varu tieši tikpat prasmīgi kā vadīt zooloģisko dārzu!

Un, lai es uzķertos, Tu kā ēsmu man piedāvā interesantu skotu dakteri? Mīļā Džūdij – un arī mīļo Džerviss –, es taču redzu jums cauri! Es skaidri zinu, kāda ģimenes sanāksme ir noturēta pie Pendltonu kamīna.

“Ir nu gan žēl, ka Sallija pēc koledžas beigšanas nav sasniegusi neko vairāk. Viņai vajadzētu darīt kaut ko derīgu, nevis tikai šķiest laiku Vusteras sīkmanīgajās smalkajās aprindās! Turklāt [runā Džerviss] viņa sāk ieskatīties tajā sasodītajā jaunajā Helokā, kurš ir pārāk glīts, apburošs un ekscentrisks; man politiķi nekad nav

patikuši. Mums jānovērš viņas uzmanību ar kādu pacilājošu un darbietilpīgu nodarbošanos, un tad jau briesmas būs garām. Hā! Zinu! Iecelsim viņu par Džona Grīra pateresmes priekšnieci!”

Ak, es tik skaidri iztēlojos viņa sacīto, it kā pati būtu bijusi tur klāt! Kad man pēdējoreiz bija tas gods viesoties jūsu burvīgajā mājsaimniecībā, mums ar Džervisu bija svinīgi nopietna saruna, kas grozījās ap 1) precēšanos, 2) politiķu piezemētajiem ideāliem, 3) sabiedrības dāmu vieglprātīgo, bezjēdzīgo dzīvesveidu.

Pasaki, lūdzama, savam augsti tikumiskajam vīram, ka viņa sacīto esmu cītīgi likusi aiz auss un kopš pārrašanās Vusterā ik nedēļu vienu pēcpusdienu lasu dzeju kopā ar Sieviešu dzērāju pateresmes iemītniecēm. Mana dzīve nemaz nav tik bezmērķīga, kā izskatās.

Ļauj apliecināt arī, ka tas politiķis nav bīstami nenovēršams un vispār, kaut arī viņa uzskati par tarifiem, zemes nodokli un arodbiedrībām visā pilnībā nesakrīt ar to, ko par pareizu tur Džerviss, viņš ir visnotaļ tīkams politiķis.

Jūsu vēlēšanās ziedot manu dzīvi sabiedrības labumam ir ļoti mīļa, tomēr derētu uz to palūkoties arī no šīs pateresmes skatu punkta.

Vai nabaga neaizsargāto bārenišu jums nemaz nav žēl?

Ja nav – ei, man gan ir, un es ar cieņu noraidu jūsu piedāvāto amatu.

Toties ar vislielāko prieku pieņemšu Tavu uzaicinājumu apciemot jūs Ņujorkā, lai gan uzreiz varu atzīties, ka nebūt neesmu stāvā sajūsmā par Tavu iecerēto izpriecu sarakstu.

Lūdzama, nomaini Ņujorkas Bāreņu patversmi un Atradeņu slimnīcu pret dažām teātra izrādēm, operām un kādām pāris vakara viesībām. Man ir divas jaunas vakarkleitas un zili zeltīts mētelis ar baltu zvērādas apkakli.

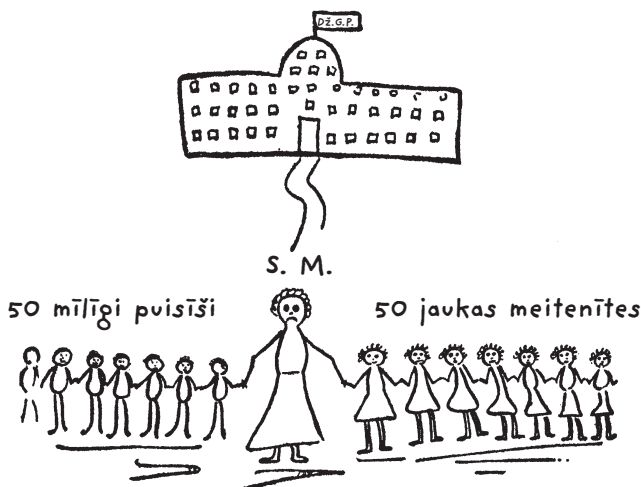
Metos to visu sakravāt, tāpēc, ja nevēlaties redzēt mani kā mani, bet tikai kā Lipetas kundzes pēcteci, telegrafē ātri!

Palieku Tava, kā allažīt,
caurcaurēm vieglprātīgā

SALLIJA MAKBRAIDA

P. S. Jūsu ielūgums nāk kā saukts. Nākamnedēļ Ņujorkā būs kāds valdzinošs jauns politiķis, vārdā Gordons Heloks. Jums vajag tikai labāk ar viņu iepazīties, tad viņš jums noteikti patiks

P. P. S. Sallija izgājusi pievakares pastaigā – katrā ziņā Džūdijai gribētos, lai tas izskatītos šādi:

Vēlreiz prasu: vai jūs abi esat sajukuši prātā?

Sveika, Džūdi!

Mēs bijām klāt vakar vakarā, pulksten vienpadsmitos, putenī. Ieradāties visi trīs ar Džeinu un Singapūru, un laikam jau nav diez cik ierasts, ka bāreņu patversmju priekšnieces ierodas ar savām istabenēm un čau-čau. Naktssargs un saimniecības vadītāja, kuri nebija gājuši gulēt, mūs gaidīdami, drausmīgi satraucās. Viņi nekad nebija redzējuši tādu suni kā Singa un domāja, ka esmu atvilkusi vilku aitās. Es visvisādi apliecināju viņa suniskumu, un naktssargs, uzmanīgi aplūkojis Singa melno mēli, sadūšojās izteikt asprātību. Viņš gribēja zināt, vai es savu suni barojot ar mellenkūkām.

Bija grūti šo manu ģimeni izmitināt. Nabaga Singa smilkstēdams tika aizstiepts uz svešu malkas šķūni un dabūja maisauduma lupatu. Džeina neveicās diez ko labāk. Vienīgā brīvā gulta visā mājā bija piecas pēdas gara lažiņa lazarētē. Džeina, kā Tu jau zini, ir gandrīz sešas pēdas gara. Mēs viņu apguldijām; nakti viņa pavadīja, saliekusies kā kabatnazis, un šodien staigāja klibodama, atgādinot ļodzīgu S burtu. Viņa neslēpti nožēlo šo savas gaisīgās saimnieces jaunāko dullību un ilgojas pēc brīža, kad mēs nāksim pie prāta un atgriezīsimies Vusterā pie tēvsmāmiņas kamīna.

Es zinu, ka viņa sagandēs visas manas izredzes kļūt par personāla mīluli. Atvest viņu uz šejieni bija aušīgākā doma, kāda jebkad man nākusi prātā, bet Tu jau pazīsti manu ģimeni. Es pa vienam vien pārvarēju visus

viņu iebildumus, taču pie Džeinas viņi novilka strīpu un nepieķāpās ne soli. Ja ņemu viņu līdzī, lai būtu, kas pielūko, vai es kārtīgi ēdu un laicīgi aizeju gulēt, es drīkstot braukt – bet ne ilgi; ja nepieķristu – vai dieniņās! Maz ticams, ka man tiktu ļauts vēl kaut reizi mūžā spert kāju pār “Akmens vārtu” sliksni! Tā nu klāt mēs esam, un diemžēl laikam neviens no mums nav mīļi gaidīts viesis.

Šorīt es pamodos sešos no gonga un kādu laiku necēlos augšā, klausīdamās troksnī, ko mazgāšanās istabā man virs galvas sacēla divdesmit piecas mazas meitenes. Pēc visa spriežot, vannā viņas neliek – viņas tikai noskalo seju, taču šļakstās gan kā divdesmit pieci kucēni baseinā. Es piecēlos, apģērbos un mazliet pastaigāju pa māju. Cik Tu bijī gudra, ka neļāvi man atbraukt un visu apskatīt, pirms bijī pieķritusi!

Man likās, ka vispiemērotākais brīdis, lai stādītos priekšā, būs tad, kad mani mazie aizbilstamie ēdīs brokastis, un es uzmeķlēju ēdamistabu. Briesmu šausmas – šīs tukšās, brūnganās sienas, ar vaskadrānu pārsegtie galdi, koka soli, alvas krūzes un šķīvji –, un vienīgais rotājums acīmredzot skaitās izpušķotais uzraksts: “Tas Kungs jūs pamielos.” Aizbildnim, kurš pievienojis šo pēdējo triepienu, laikam gan ir melna humora izjūta.

Patiešām, Džūdij, es nemaz nezināju, ka uz pasaules ir tik caurcaurēm neglītas vietas – bet, kad ieraudzīju tos rindās sasēdinātos bālos, apātiskos bērņus zili rūtainajos formastērpos, visa šī drūmestība mani pēķšņi ķēra tieši sirdī ar tādu spēku, ka gandrīz pakritu. Tas, ka viens cilvēks varētu likt iemirdzēties simt mazām sejiņām, šķita

tik nenasniedzams mērķis – jo vispār jau šiem mazuļiem vajadzīga ir tikai māte, turklāt katram sava.

Es ielaidos uz to visu ar diezgan vieglu prātu, daļēji tāpēc, ka Tu runāji tik pārlicinoši, bet galvenokārt tādēļ – goda vārds, man tiešām tā liekas –, ka tas piedauzīgais Gordons Heloks tik nevaldāmi zvaigāja par domu, ka es varētu būt spējīga vadīt patversmi. Jūs visi kopā mani nohipnotizējāt. Un tad jau, protams, kad sāku lasīt par patversmēm un kādas septiņpadsmit apbraukāju, dedzīgi vēlējos palīdzēt bāreņiem un piemērot praksē to, ko biju izdomājusi. Taču tagad, pēkšņi atrazdamās šeit, esmu vienkārši šausmās: tās ir tik kolosālas saistības! Manās rokās ir simt cilvēku nākamā veselība un laime – bet tas jau vēl nav viss. No manis atkarīgs arī tas, kāda dzīve būs arī viņu trīssimt vai četrsimt bērniem un tūkstotim mazbērnu! Tur taču ir ģeometriskā progresija! Drausmas. Kas es tāda esmu, lai varētu ieņemt šo amatu? Klau, klau, meklējiet citu priekšnieci!

Džeina saka, esot gatavas vakariņas. Jau esmu paspējusi Tavā patversmē ieturēt brokastis un pusdienu, un tas, ka jāēd vēl arī vakariņas, mani nepavisam neiejūsmina.

VĒLĀK

Personālam bija malta jērgaļa ar spinātiem un saldajā tapiokas pudiņš. Ko ēda bērni, man ne domāt negribas.

Pirmīt iesāku Tev stāstīt par savu pirmo oficiālo runu šorīt brokastīs. Tajā es stāstīju par visām brīnišķīgajām jaunajām pārmaiņām, kas Džona Grīra patversmē notiks, pateicoties mūsu aizbildņu padomes priekšsēdētājam

Džervisam Pendltona kungam un Pendltona kundzei, “krustmāmiņai Džūdijai” – jā, visu šejienes puisēnu un meitenīšu krustmātei.

Lūdzu, neiebilstiet pret to, ka tā izceļu Pendltonu ģimeni. Tā es rīkojos politisku apsvērumu pēc. Klāt bija viss patversmes personāls, un man šķita – nu ir īstais brīdis uzsvērt, ka visi šie trakie jaunievedumi nāk taisnā ceļā no štāba, nevis no manām viegli iekairināmajām smadzenēm.

Bērni pārstāja cilāt karotes un skatījās ieplestām acīm. Mana uzkrītošā matu krāsa un deguna vieglprātīgais pacēlums laikam priekšnieces amatā ir kas neredzēts. Arī kolēģi klaji lika manīt, ka uzskata mani par pārāk jaunu un nepieredzējušu vadošam amatam. Džervisa brīnišķīgo skotu ārstu vēl neesmu satikusi, taču varu Tev apliecināt, ka viņam, lai kaut cik saglābtu visus pārējos, it sevišķi bērnodārza audzinātāju Sneisas jaunkundzi, nāksies būt *ļoti* brīnišķīgam. Ar šo jaunkundzi jau paspēju saiet ragos svaiga gaisa jautājumā; taču es grasos iznīdēt šo šaušalīgo iestādes smaku, pat ja man tāpēc nāksies visus bērnus sasaldēt mazos ledusvīriņos.

Ir saulaina, spridzīga, sniegota diena, tāpēc es liku noslēgt to par rotaļu istabu saukto cietumu un izvest bērnus ārā.

“Viņa dzen mūs ārā,” viens mazs palaidnis burkšķēja, ar pūlēm vilkdams mugurā mēteli, kas viņam bija vismaz divus gadus par mazu.

Satuntuļojušies un izgājuši ārā, bērni tā arī stāvēja pagalmā, kūkumu uzmetuši, un pacietīgi gaidīja, kad viņus vedīs atpakaļ iekšā. Neskraidīja, neklaigāja,

nešļūca, nepikojās. Iedomājies tikai! Šie bērni neprot spēlēties.

VĒL VĒLĀK

Jau esmu ķērusies pie sirdij tīkamā jūsu naudas tērēšanas pienākuma. Šodien nopirku vienpadsmit termoforus (vairāk ciema aptiekā nebija), kā arī vilnas segas un popētus deķus. Un mazuļu guļamtelpās logi ir plaši atvērti. Nabaga ķipariņi baudīs kaut ko pilnīgi jaunu un nebijušu – sajūtu, ka naktī var paelpot.

Ir miljons visa kā tāda, par ko man gribētos pakurnēt, taču pulkstenis jau rāda pusvienpadsmit un Džeina *pieprasa*, lai eju gulēt.

Valdonīgi Tava

SALLIJA MAKBRAIDA

P. S. Pirms došanās pie miera uz pirkstu galiņiem aizlavījos paskatīties, vai viss ir kārtībā, un kā Tu domā, ko es ieraudzīju? Sneisas jaunkundze klusiņām ver ciet visus mazuļu guļamtelpas logus! Kolīdz piemeklēšu šai sievietei derīgu amatu kādā nabagmājā, uz līdzenas vietas viņu atlaidīšu.

Džeina man ņem nost spalvu.

Arlabunakti!

Sveika, Džūdi!

Šodien iepazīties ar jauno priekšnieci ieradās dr. Robins Makrejs. Kad viņš nākamreiz apmeklēs Ņujorku, uzaicini viņu, lūdzama, vakariņas, un pati redzēsi, ko Tavs vīrs ir sastrādājis. Iedvesdams man pārliecību, ka viena no galvenajām mana amata priekšrocībām būs iespēja diendienā sastapt tik saviesīgi elegantu, mācītu un apburošu cilvēku kā dr. Makrejs, Džerviss ir negēlīgi sagrozījis faktus.

Viņš ir gara auguma un kalsnējs, ar smilšbrūniem matiem un aukstām, pelēkām acīm. Stundu pavadot manā sabiedrībā (un es biju ļoti spridzīga), viņa mutes taisno svītru neatlaidināja ne smaida ēna. Vai ēna var atlaidināt? Varbūt arī ne; bet šā vai tā – *kas* īsti viņam kaiš? Vai viņš ir izdarījis kādu noziegumu, kuru tagad nožēlo, vai arī viņa nerunīgums ceļas tikai no iedzimtā skotiskuma? Viņš jau draudzīgumā var mēroties pat ar granīta kapakmeni!

Starp citu, es mūsu dakterim neiepatikos tieši tāpat kā viņš man. Viņš domā, ka esmu vieglprātīga čiepa, pilnīgi nepiemērota tik atbildīgam amatam. Droši vien Džerviss jau ir paspējis saņemt vēstuli, kurā viņš pieprasa manu atcelšanu.

Mēs ar viņu it nemaz neatradām kopēju valodu. Viņš vispārīgi spriedelēja par kaitējumu, ko bez apgādības palikušiem bērniem nodara audzināšanas iestādes, bet es aušīgi sūkstijos par to, cik neglītām frizūrām staigā visas mūsu meitenes.

Lai apliecinātu sacīto, iesaucu iekšā Seidiju Keitu, kuru esmu iecēlusi par savu izsūtāmo bāreni. Viņas mati ir savilkti pakausī tik cieši, it kā strādāts būtu ar stellatslēgu, un tur sapīti divās stīvās biželēs. Vai tad es ko saku, skaidrs, ka bāreņu ausis vajag mīkstināt! Taču dr. Robinam Makrejam nospļauties par to, vai viņu ausis ir vai nav glītas; viņu interesē bāreņu vēderi un nekas cits. Mūsu domas dalījās arī jautājumā par sarkaniem apakšsvārkiem. Man nav saprotams, kā lai meitenīte saglabā cik necik pašcieņas, ja viņai mugurā sarkani flaneļa apakšsvārki, kas ir nevienādu collu garāki nekā viņas zili rūtotā kokvilnas kleita; turpretī viņš domā, ka sarkani apakšsvārki esot moži, silti un higiēniski. Paredzu, ka jaunajai priekšniecei gaidāma valdīšana kara apstākļos.

Runājot par dakteri, tomēr ir gan viens mazs iemesls justies pateicīgai: viņš ir gandrīz tāds pats jauniņais kā es, tāpēc nevar mani pamācīt par patversmes tradīcijām. Ļoti šaubos, vai es būtu spējusi sastrādāties ar veco ārstu, kurš, spriežot pēc šeit palikušajiem viņa mākslas paraugseksemplāriem, par bērniem zināja tikpat daudz, cik veterinārs.

Viss personāls ir uzņēmies manu izglītošanu patversmes etiķetes jautājumos. Pat ķēkša šorīt man stingri paziņoja, ka Džona Grīra patversmē trešdienas vakaros ēd kukurūzas miltu tumi.

Vai jūs cītīgi meklējat citu priekšnieci? Es palikšu un sagaidīšu, bet, lūdzami, atrodiēt viņu labi drīz.

Tava apņēmīgā

un cieši nolēmusi

SALLIJA MAKBRAIDA